

Pauliina Tuomi

FT, Tampereen yliopisto, Turun yliopisto / Pori Laboratory of Play

KUN RIKOLLISUUDESTA JA KUOLEMASTA TULEE VIIHDETTÄ (Media)väkivalta viihteellistymisen näkökulmasta

Mediaväkivallalla tarkoitetaan tavallisimmin näkyvän, fyysisen väkivallan tai sen uhan esittämistä eri mediaformaateissa (esim. Bacon 2010). Erityisesti *true crime*-tarjontaa, eli tosielämän rikoksia käsitteleviä ohjelmia, on tänä päivänä paljon niin televisiossa kuin podcasteissakin, joissa henkirikokset heräävät viihteenä eloon. Autenttisuus tuo tarinoinhin jännitystä, minkä lisäksi *true crime* hyödyntää tiettyjä esityskonventioita ja puhetapoja vedotakseen yleisöön. Groteskit väkivallan kuvaukset, karmivat ihmiskohtalot, haastateltujen läheisten aidot kyyneleet, murhahetken deskriptiivinen kuvaus sekä asiantuntijoiden käyttö osana kerrontaa ja ohjelmien autenttisuutta rakentavat *true crime*stta vetoavaa ja provokatiivista genreä.

Yksi viihteellistymisen tuoma näkökulma *true crime* -tarjontaan on rikollisuuden ja rikollisten mahdollinen glorifiointi, välillä jopa kiiltokuvamainen käsittely. Toisaalta myös rikosuutisointi on 1990-luvulta lähtien painottanut enenevässä määrin iltapäivälehdistä tuttua tunteisiin vetoavaa uutisointia, jolle on tyypillistä rikosten henkilöityminen. Väkivallan ja väkivaltakuvastojen valjastaminen viihteellisiin ja kaupallisiin tarkoituksiin onkin herättänyt yhä enemmän eettisiä kysymyksiä. Tässä näkökulmatekstissä käsittelen *true crime* -genreä ja rikosuutisointia viihteellistymisen viitekehyksen kautta. Samalla tarkastelen viihteellistymisen lieveilmiöitä yhteiskunnallisella tasolla.

Nykypäivän affektiivinen ja viihteellistynyt media

Median ansaintalogiikka on ollut murroksessa viime vuodet, mikä on osaltaan johtanut yllä kuvailltuun vakavien aiheiden viihteellistymiseen. Tämän päivän mediamaisemaa luonnehtii affektiivisuus: media on tulvillaan provosoivia ja tunteita herättäviä sisältöjä. (Paasonen 2014; Nikunen 2016.) Vaikuttaakin vahvasti siltä, että nykypäivän televisiotarjonta ja muut mediasisällöt pyrkivät shokeeraamalla ja hätkähdyttämällä saamaan katsojan koukkuun. Olen kehittänyt termin *provokatiivinen media- ja televisiotuotanto* kuvaamaan ilmiötä. Yksinkertaisimmillaan termi viittaa sellaisiin tv- ja mediasisältöihin, jotka ravistelevat jollakin tapaa yleisiä arvoja, normeja ja jopa moraalikäsitteitä (Tuomi 2018; 2019). Näen viihteellistymisen ja provokatiivisuuden moodin ennen kaikkea tutkimuksellisenä toimintatapana, jonka kautta voidaan laajasti tarkastella yhteiskunnallisen kerronnan strategioita ja käytäntöjä. Sari Elfving, Mari Pajala ja Jenni Hokka (2011, 13) korostavatkin, ettei moodi ole ensisijaisesti luokitteleva vaan tuottava tutkimuksellinen termi.

Kiinnostus emootioiden ja affektien tutkimukseen on lisääntynyt jo pitkään niin humanistisissa, yhteiskunnallisissa kuin käyttäytymistieteissäkin. Tähän lisääntyneeseen kiinnostukseen affekteja kohtaan on tullut tavaksi viitata ”affektiivisena” tai ”emotionaalisenä” käänteenä (esim. Salmela 2017, 32; Koivunen 2008; Hietala 2017). Viihdeteollisuudessa tämän yhteiskunnallisen käänteen voidaan nähdä näyttäytyvän lisääntyneenä tunteisiin ja affektiivisuuteen vetoamisena. Tunteiden ja affektien värittämässä mediavirrassa kuluttaja tempoilee – ja paikoin jopa turtuu. Arkipäiväisyys tekee affektiivisista käytännöistä helposti huomaamattomia, mikä saattaa vaikeuttaa niiden havaitsemista ja asettamista tarkastelun kohteeksi (Wetherell 2012, 22–23).

Ymmärrän viihdeteollisuuden affektiivisen käänteen olevan osa laajempaa yhteiskunnan viihteellistymisen viitekehystä. Median viihteellistymisellä viitataan pääasiallisesti ilmiöön, jossa aiemmin vakavahenkiset aiheet tarjoillaan kuluttajille viihteellisessä muodossa. Tähän viitataan tabloidisaationa, mikä näyttäytyy esimerkiksi klikkijournalismina (Nygaard & Hansen 2015; Lefkowitz 2021; Mukherjee et al. 2022). Aluksi sensaatiolehtien piirissä syntyneet sisällölliset ja tyyllilliset piirteet ovat sittemmin levinneet muihin viestimiin (Döveling et al. 2011; Skeggs & Wood 2012, 23; Lefkowitz 2021). Viihteellisyys näyttäytyy myös journalismin eri muodoissa, joissa on siirrytty faktojen jakamisesta kohti ilmaisuvoimaisten tarinoiden kertomista ja moniäänisempää julkista keskustelua (esim. Mäkelä et al. 2020, 294; Järvi 2018).

Viihteellistyneessä mediassa jopa aiemmin ”pyhinä” pidetyt teemat muuntuvat viihteen polttoaineeksi (Puohiniemi 2002; Helkama 2015; Tuomi 2022). Tämä näkyy esimerkiksi juuri true crime -genressä, jossa rikollisen toiminnan, väkivallan ja kuoleman representaatiot viihteen muotona liikkuvat moraalisesti harmaalla alueella, kun ne tasapainoilevat katsojien kosiskelun ja aiheen vakavamielisen käsittelyn välillä (Tuomi 2018; LaChance & Kaplan 2022). Kun nykypäivän mediasisältöjen avulla halutaan kalastella katsoja- ja kuluttajalukuja ravistelemalla yleisiä moraalija arvokäsityksiä, niissä operoidaan yleensä tietyllä pyhyiden ajatuksella. Pyhän käsite ei ole vain uskonnollinen, vaan se ilmentää myös ihmismielelle ominaista rajanvedon logiikkaa – se mikä toiselle on liikaa, saattaa toiselle olla hyväksyttävää (mm. Helkama 2015; Pessi et al. 2018, 7). Esimerkiksi väkivallan käsittely ja näkyvyys mediassa on yksi moraalikeskusteluja synnyttävä teema (Salomäenpää 2010; Watson & Arp 2012).

True crime -genre faktan ja fiktion rajamailla

Itsessään true crime on vanha ilmiö: sen voidaan sanoa alkaneen 1960-luvulla Truman Capoten *Kylmäverisesti*-romaanin myötä. Yhtymäkohtia true crimeen voidaan löytää jopa 1800-luvun rikospamfleteista. Ne toimivat aikansa makaaberina viihteen muotona, jossa henkirikosten groteskeja piirteitä kuvailtiin yksityiskohtaisesti. (Esim. Stearns 2021.) True crime on sittemmin muuttunut laajalle levinneeksi ilmiöksi, joka kattaa niin kirjallisuuden, tv-dokumentit ja -sarjat kuin nykyisin myös podcast-tuotannot. Televisiossa ohjelmat käsittelevät useita eri aiheita, kuten intohimorikoksia, sarjamurhaajia, spesifejä teemoja (esimerkiksi *Suomurhissa* henkirikosten uhrin nostetaan aina suosta) tai perheenjäsenten paljastumista hirviöiksi. (Tuomi 2018.)

True crimessa kuvataan fiktion ulkopuolella tapahtuneiden henkirikosten groteskeja yksityiskohtia ja ihmiskohtaloita (mm. Seltzer 2007; LaChance & Kaplan 2022). True crime -tuotantoja yhdistää usein se, että ne esittävät tapahtumat vetoavasti korostaen uhrin ja tämän läheisten näkökulmia. Tarinoista myös tehdään henkilökohtaisia esimerkiksi valitsemalla läheisten kärsimystä ja tunteita korostavia kuvakulmia (mm. Tuomi 2018; Koistinen & Mäntymäki 2020). True crime -formaateissa

Kuva 1. Erityisesti uudelleen näytellyt true crime -ohjelmat operoivat vahvasti uhrin ja omaisten kärsimyksen korostamisella sekä eksplisiittisellä väkivallan kuvauksella (Tuomi 2018). Kuvakaappausten tiedot: *Swamp Murders*, kausi 2, jakso 8 "The Chameleon Killer"; *Swamp Murders*, kausi 4 jakso 16 "Dark water"; *Swamp Murders*, kausi 2 jakso 10 "Murky Affairs".

erityisesti lähikuvat uhrien kasvoista ovat tärkeässä roolissa: ne kutsuvat katsojaa tuntemaan empatiaa tai todistamaan uhrin tuskaa (Hoffner 2009; Kobach & Weaver 2012). Ohjelmat toteutetaan dokudraamallisesti, ja ne pyrkivät korostamaan, että rikos on tapahtunut oikeasti. Tämä autenttisuuden tuntu saadaan aikaan hyödyntämällä aitoja rikospaikkakuvia tai kuulustelunauhoitteita.

Toisaalta dokudraamalle on ominaista, että narratiivia rakennetaan myös näyteltyjen osuuksien kautta. Nämä osuudet pyritään yhtäältä kuvamaan mahdollisimman realistisina, mutta toisaalta ne rakennetaan vastaamaan elokuva- ja tv-kerronnan konventioita esimerkiksi rikospaikkatutkijoiden työtä seuraavaa fiktiivistä *CSI*-ohjelmaa¹ mukaillen. (Esim. Weissmann & Boyle 2007; Tuomi 2018.) Väkivallan eksplisiittisyys korostuu, kun ohjelmissa käsitellään verisiä yksityiskohtia erityisesti näytellyissä osuuksissa. Tätä tukevat niin kamerakulmavalinnat kuin leikkauskin (kuva 1) (Tuomi 2018). Osalle true crime -tuotannoista on luonteenomaista eksploitaation ja epäeettisyyden sivumaku, jota vakavasti otettavien dokumenttien tekijät yleensä

1 *CSI* on yhdysvaltalainen televisiosarja, jossa seurataan eri poliisilaitoksien rikospaikkatutkijoiden työtä. Sarjaa on esitetty Suomessa MTV:n kanavilla, Foxilla sekä Kutosella.

pyrkivät välttämään. (Ks. esim. Kilborn 2003; Lee-Wright 2010, 138; Savolainen 2022.) Dokumentin arvostus onkin muun muassa tosi-tv-genren tuoman viihteellistymisen myötä kokenut tietynlaisen inflaation (Saksala 2008; Tuomi 2022). Tuotannon valinnat määrittävät, tehdäänkö faktoihin pohjaavaa asiasisältöä vai väritettyä tarinaa niin sanotun shokkidokumentin/dokudraaman muodossa.

True crime -genreen liitetään usein sekä negatiivisia että positiivisia puolia niin kuluttajien kuin median toimesta. True crime -viihteessä on muun muassa selkeä alagenre juuri kadonneita henkilöitä käsitteleville tuotannoille, joissa hyödynnetään viihteen polttoaineena nimenomaan kadonneiden tragedioita ja heidän läheistensä kommentteja. Suurimmat ongelmat liittyvät uhrin ja erityisesti elossa olevien omaisten oikeuksiin. Moni omaisista lähtee mukaan ohjelmiin, koska toivoo saavansa niiden kautta uutta tietoa kadonneesta läheisestä. He eivät kuitenkaan tiedä, missä valossa läheinen tullaan ohjelmassa esittämään, ja lopputulos voi tulla osalle yllätyksenä. (Jeanis & Powers 2017.)²

True crime -sisällön kuluttamisella voi samalla olla positiivisia seurauksia. Sen kautta yksilö pystyy mahdollisesti käsittelemään omia ahdistuksen kohteitaan turvallisen välimatkan päästä. Rikosisältöön voi samaistua paitsi myötätunnon ja surun myös pelon kokemuksen kautta. (Wardle 2008, 138.) Yksi true crimen katsomismotiiveista on niin sanottu nojatuolietsivän rooli, jossa selvittämättömiä rikoksia spekuloidaan yksin tai osana saman intressin omaavaa yhteisöä esimerkiksi murha.info-rikosfoorumilla. Yhdeksän vuoden jälkeen ratkennut Jussi Peltolan katoamistapaus on esimerkki kotisalapoliisityön parhaasta mahdollisesta lopputuloksesta. Asiaan vihkiytyneet veljekset Antti ja Arto Suanto kiinnostuivat tapauksesta katsottuaan *Kadonneet Suomi* -sarjaa ja päättivät alkaa omatoimisesti etsiä kadonneen ajoneuvoa vesistöistä. Lopputulemana auto ja vainaja löytyivät.³

Tunnevetoinen rikosuutisointi

Tutkimusten mukaan rikosuutisoinnin parissa on 1990-luvulta alkaen painotettu entistä enemmän iltapäivälehdistä tuttua tunteisiin vetoavaa uutisoinnin muotoa sekä henkilöitymistä (mm. Mäkipää 2004; Wardle 2008; Smolej 2010; Noppari et al. 2015). Rikosuutisoinnin tapa vedota tunteisiin on tuonut jonkinlaista ”inflaatiota” myös rikosuutisointiin, mikä yksinkertaisuudessaan tarkoittaa sitä, että affektiivisuutta tuotetaan paikoin faktojen kustannuksella. Tämä pohjaa muun muassa uutisoitintyyppiin, jossa korostuvat niin tapauksen tiedossa olevat faktat kuin vielä auki olevat seikat, kuten esimerkiksi *Ilta-Sanomien* uutisoinnissa vuodelta 2017: ”Helsingin terroriuhka: Nämä 5 asiaa tiedetään, näitä viittä asiaa ei tiedetä” (Halonen 2017).⁴ Rikosjournalismia onkin syytetty muun muassa sortumisesta spekulatiiviseen lähestymistapaan silloin, kun oikeaa, eksaktia tietoa ei ole saatavilla (esim. Rosslund 2007).

Kriminologiset teoriat esittävät, että rikosuhrien näkyvyys on lisääntynyt ja uhrin rooli muuttunut julkisessa keskustelussa jo 1900-luvun loppupuolelta lähtien (Garland 2000; Altheide 2002). Kyse ei ole vain määrällisestä muutoksesta, vaan myös median tapa kuvata uhria on muuttunut (Peltola 2020). Uhri ei ole vain henkilö,

2 *Independent*-lehti käsitteli aihetta artikkelissaan (Hurley 2022), jossa kyseenalaistettiin erityisesti uhrin esittämisen tapa.

3 MTV uutisoi onnistuneesta etsintäoperaatiosta 17.7.2021 (MTV 2021).

4 Toimittaja Marko Niemen Ylälle vuonna 2020 toimittamassa *Viimeinen johtolanka* -podcastissa (jakso 3) nousee esille myös rikosuutisoinnin spekulatiivisuus (Niemi 2020).

vaan uhriudella on myös symbolinen merkitys (Altheide 2002, 89). David Altheiden (2002) mukaan uhrit ovat todiste median välittämästä pelkodiskurssista – tämä voisi tapahtua sinullekin – ja uhrin esiin tuominen toimii emotionaalisen tehokeinona uutisoinnissa (Altheide 2002, 188–189; Wardle 2008, 138).

Rikollisuuden, väkivallan ja kuoleman viihteellistyminen näkyy tässä merkityksessä esimerkiksi kadonneen kauniin naisen syndroomassa (*White girl gone missing-syndrome*), joka vetoaa yleisöön ”neitonen pulassa” -stereotypian ja haavoittuvaisuuden idean välityksellä (Stillman 2007, 492). Rikosuutisissa tietyn ikäisten ja näköisten ihmisten katoamiset saavat siis enemmän julkisuutta ja huomiota kuin toisten. Juuri valkoinen ja nuori kadonnut nainen täyttää niin kutsutun ideaaliuhrin kriteerit. Häneen liitetään ajatus puhtaudesta ja viattomuudesta. (Esim. Smolej 2010; Peltola 2020; Long 2021.)

Tuoreimpana, paljon medianäkyvyyttä saaneena esimerkkinä voisi mainita Gabby Petiton tapauksen. Kyseessä oli nuori, vaalea, valkoihoinen nainen, jonka katoaminen Yhdysvalloissa syksyllä 2021 sai suunnattomat mittasuhteet. Petiton kohdalla keskusteluun nousi jälleen se, miten paljon nuorten naisten katoamisia jää ulkonäön, rodun tai sosioekonomisen aseman takia huomiotta. Tapaus herättikin paljon polemiikkia maailmalla. Toisaalta näkyvyydellä oli myös kääntöpuolensa: tapaus kiinnitti huomiota aiemmin piiloon jääneisiin rodullistettujen ihmisten katoamistapauksiin.⁵

Kadonneen kauniin naisen syndrooma on ilmiönä tunnistettavissa myös Suomessa esimerkiksi Eveliina Lappalaisen ja Karoliina Kestin katoamistapauksissa (Aro 2011; Kivistö 2016). Samoin menestyneen oppilaan, Raisa Räisänen, tapaus mediassa noudataa kaikin puolin puhtoista elämää eläneen henkilön tarinaa (esim. Nieminen 2021).⁶ Voimme mennä niinkin kauas kuin 1950-luvulla murhattuun 17-vuotiaaseen Kyllikki Saareen. Saari oli nuori ja kaunis kristitty tyttö, joka tunnettiin kaikin puolin ”hyveellisistä” elämäntavoista. Uutisoinnissa on usein korostettu, kuinka hätkähdyttävää on, että hän päätyi suohautaan. Kadonneita nuoria miehiä koskeva uutisointi ei useinkaan ole samanlaista kuin nuorten naisten kohdalla, vaan heidän katoamisiinsa suhtaudutaan pikemminkin välinpitämättömällä ”kyllä routa porsaansa kotiin ajaa” -asenteella (Taylor et al. 2013; Moore 2014).⁷ Mediaväkivallan sukupuolittuneisuus onkin tutkimuksissa tiedostettu ilmiö (esim. Justine et al. 2013; Karkulehto & Rossi 2017). Michelle Jeanisin ja Ráchael Powersin (2017) mukaan medialla on suuri valta määrittellä se käsitys, joka yleisölle katoamistapausten kohteista muodostuu.

Valtamedian rikosuutisoinnin osalta kadonneita tapauksia esiin tuovat läheiset yleensä toivovat lisää näkyvyyttä ja näin ollen lisää mahdollisuuksia saada johtolankoja. Tietty medianäkyvyys ja julkisuus korreloivatkin sen kanssa, paljonko jutusta voidaan saada lisätietoa. Vaakakupissa näyttää olevan yhtäältä se, että perheet eivät toivoisi läheistensä kohtaloilla mässäiltävän, mutta toisaalta kaikki julkisuus saattaa tuoda oleellista tietoa tapahtumien ratkaisemiseksi. Kuten nuorten naisten katoamisten uutisointi osoittaa, kaikki uhrit eivät ole samalla viivalla, joten kyseessä on rikosuutisoinnin viihteellistymisen ja sitä kautta kaupallistumisen myötä epäreilu ilmiö.

5 Ks. *The Statesman* -julkaisun artikkeli 5.10.2021 esitti, että ideaaliuhrin näkyvyys saattoi tuoda samalla huomiota myös marginaalitapauksille (Gonikberk 2021).

6 Raisa Räisänen katosi Tampereen yössä 1999. Eveliina Lappalainen taas löytyi vuonna 2002 surmattuna oltuaan ensin kadoksissa. Karoliina Kesti katosi kotimatallaan Tampereella heinäkuun 2011 lopulla. Tapaukset keräsivät runsaasti huomiota tiedotusvälineissä. Poliisi tutki 15-vuotiaan Kestin tapausta aluksi kadonneen henkilön etsintänä, mutta käynnisti 22. elokuuta tapon esitutkinnan. Kesti löydettiin 7. syyskuuta Likolampi-nimisestä lammesta Tampereella. Ruumiinavauksen perusteella Kestin kuolinsyy oli kuitenkin hukkuminen.

7 BBC uutisoi omaisten toivovan enemmän huomiota kadonneiden miesten tapauksiin (Hobson 2019).

Rikollisuuden ja väkivallan glorifointi mediassa

Yksi viihteellistymisen tuoma näkökulma niin true crime -tarjontaan kuin rikosuu-
tisointiinkin on rikollisuuden ja rikollisten esittäminen glorifioivaan, välillä jopa
kiiltokuvamaiseen, tapaan. Suomessa kohua aiheutti erityisesti Nelosen *Katiska*-
dokumenttisarja (2020), jossa ”rikollisjulkkis” Niko Ranta-ahon glorifointi nosti mo-
nella karvat pystyyn. *Katiskan* katsoja todennäköisesti odotti rikollisen näyttäytyvän
ennemmin katuvaaisena kuin elämäntyyliään kehuvana (Tuomi 2020). Dokumenttia
kritisoiitiin erityisesti siitä, että se saattoi antaa jopa yltiöpositiivisen kuvan huume-
rikollisuudesta ja kuvata siihen liittyviä ”uravalintoja” osin kannattavina (ks. myös
LaChance & Kaplan 2022).⁸

Rikollisuuden glorifointi yhteiskunnassa saattaa johtaa myös lain ja lainvalvojen
väheksyntään tai jopa heihin kohdistuvaan vihamieliseen suhtautumiseen. Vaikka
suoraa syy–seuraus-suhdetta ei voidakaan rakentaa, Suomen poliisi on muun mu-
assa kommentoinut, että erityisesti nuorten käytöksessä virkavaltaa kohtaan on
tapahtumassa jonkinasteinen muutos, joka näyttäytyy lisääntyneenä virkavallan
vastustuksena.⁹ Toisin sanoen se, että rikollisuus esitetään mediassa eräänlaisena
”uravalintana” ja jopa tietynlaisena ylpeyden aiheena, voi johtaa myös muutoksiin
rikollisuutta koskevissa yleisissä ajatusmalleissa. Jokaisen dokumentin tai oma-
elämäkerran takana seisovan tuotannollisen tahon olisikin syytä ottaa huomioon
käsitellyn rikollisen välilliset vaikutukset myös yhteiskunnallisella tasolla.

Esimerkkinä rikollisuuden ja jopa kuoleman kaupallistumisesta ja viihteellisty-
misestä voi mainita vaikkapa sen, että niin kutsuttu sukellusvenemurhaaja Peter
Madsen tunnusti toimittaja Kim Wallin murhan Discoveryn rikosdokumentissa.¹⁰
Tunnustus saattoi helpottaa uhrin omaisia, mutta sen pääasiallinen tarkoitus tuntui
kulminoituvan dokumentaarisen tv-sarjan markkinointiin. Miten siis lopulta tulisi
määrittää, ketkä pääsevät ääneen rikosdokumenteissa? Usein tuottajat vetoavat
siihen, että myös rikollisella on oikeus kertoa tarinansa ja saada äänensä kuuluviin.
Jos toisaalta pohditaan esimerkiksi motiiveja sarjamurhaajien J. Dahmerin ja J. W
Gacyn haastattelujen takana, on hyvä tiedostaa, että sarjamurhaajilla on huomatta-
van usein narsistisia piirteitä. Tällöin heille suotu media-aika saattaa tuottaa heissä
tydytystä. (Esim. Schlesinger 1998.) Scott Bonnin (2016) mukaan sarjamurhaajat
ovat aina kiinnostaneet yleisöä, ja he ovat siksi mediatuotantojen näkökulmasta
katsojamagneetteja. Toisaalta on myös tapauksia, joita ei, kenties ideologisista syistä,
päästetä edes viihteellisissä yhteyksissä ääneen. Tällainen on esimerkiksi Norjan
joukkosurman tehnyt Anders Behring Breivik, jonka eristämisestä on sittemmin
käyty myös oikeudenkäyntejä.¹¹ Rajanveto siinä, milloin rikollinen pääsee ääneen
ja milloin ei, on aina ongelmallista. Rikollisen ääneen päästämiseen liittyy pahim-
millaan potentiaalinen riski siitä, että tekijän puheenvuoro tulee tulkituksi tekojen
selittelynä, mikä voidaan paikoin nähdä jopa rikoksen valkopesuna (esim. Arford
& Madfis 2022.)

8 Toimittaja Heli Mettänen (2022) reagoi samaan ilmiöön näkökulmatekstissään ”Niko Ranta-ahon
käytös uudessa *Katiska*-dokumentissa on järkyttävää katsottavaa”.

9 Muun muassa *Aamulehti* uutisoi huolestuttavasta ilmiöstä nuorisoryhmien ryöstelyä, aggressiivi-
suutta ja poliisin maalittamista koskien (Karjalainen 2021). MTV-uutiset (MTV 2022) nosti vastaavan-
laista toimintaa esiin porilaisten nuorten venetsialaisten vieton yhteydessä.

10 Discovery Networks Denmarkin tuottama rikosdokumenttisarja on nimeltään *The Submarine
Killer: Confessions of A Murderer* (2020).

11 Vuonna 2017 uutisoitiin syyttäjän pelkäävän Breivikin levittävän ideologiaansa vankilasta käsin
(STT-AFP 2017).

Kuva 2. Rikollisuuden glorifiointia mediassa kritisoidaan muun muassa siitä, että se esittelee rikollista elämää liian kiiltokuvamaisesti, mutta myös rikollisten päästämistä ääneen puhtaasti kaupallisissa tarkoituksissa. Kuvakaappaus ex-jengipomo Mika "Immu" Ilménin verkko-ohjelmasta (YouTube: <https://www.youtube.com/watch?v=MfEUyVAgtS0>).

Esimerkiksi rikoksista tuomittujen henkilöiden omaelämäkertoja julkaistaan tiheään tahtiin kuten esimerkiksi *Vilhunen* (Linnanahde 2022) ja *Wanted: Janne "Nacci" Tranberg* (Lehtinen 2019). Viihteellistymisen lieveilmiö näkyy myös vaikkapa Jere Karalahden omaelämäkerrasta *Jere* (Linnanahde 2017) käydyssä keskustelussa. Teos herätti paljon keskustelua siitä, kuinka media käsitteli huumeisiin sotkeutunutta jääkiekkoilijaa "selviytymisen eetoksen" näkökulmasta. Erityisesti kansalaiskeskustelussa tämä eetos näyttäytyi positiivisessa valossa esitettynä "äijyytenä".¹² Näiden diskurssien on tulkittu rakentavan Karalahdesta tietynlaista ihannoivaa kuvaa, vaikka huumeet ilmiönä nähdään usein yhteiskunnallisesti sekä lain mukaan tuomittavana. Viihteellistyminen välittyy myös *Seiska*-lehden lanseeraamassa *Immun tuomio* -kohusarjassa, jossa "julkkikset saavat joka viikonloppu tuomionsa, kun ex-jengipomo Mika 'Immu' Ilménin läppä lentää ja nuija heiluu".¹³ Mika Ilmén on törkeästä huumeusainerikoksesta tuomittu Cannonball MC:n entinen asekersantti.

On kuitenkin huomioitava, että rikollisen ja väkivaltaisen ilmiön käsittely voi parhaimmillaan kertoa paljon ihmisen pimeästä puolesta tai vallitsevasta yhteiskunnallisesta tilanteesta. Leena Mäkipään ja Tuomo Mörän (2009) mukaan etenkin henkirikoksia käsitellessään media valottaa ja muokkaa yhteiskunnan perimmäisiä arvoja. Käsittely voi esimerkiksi paljastaa syytä karmivien tekojen takana, mikä saattaa olla yhteiskunnallisesti merkittävää. Väkivaltariikoksien yhteydessä nouseekin usein esille muun muassa päihteisiin, mielenterveysongelmiin ja rasismiin liittyviä yhteiskunnallisia epäkohtia.

12 Muun muassa *Satakunnan Kansan* kolumnissaan Mikola (2021) pohti aihetta otsikolla "Oletko ÄIJÄ vai ihminen? Onko huumehöyryisen elämän viettänyt urheilun tai viihdetaivaan tähti sankari ollenkaan?"

13 *Immun tuomio* (Hörkkö 2022) on *Seiska*-lehden tuottama nettisarja.

Lopuksi

Väkivaltakuvastojen valjastaminen viihteellisiin ja kaupallisiin tarkoituksiin on herättänyt kasvavissa määrin eettisiä kysymyksiä. Syksyllä 2019 polemiikka aiheutti Espoossa järjestetty true crime -tapahtuma, jonka alkuperäisenä tarkoituksena oli – pääsylipun hinnalla – päästää osallistujat muun muassa kiertämään oikeita rikospaikkoja henkirikoksen tekijän kanssa tämän samalla kuvaillessa yksityiskohtia verityöstä.¹⁴ Tämä herätti kuitenkin kansalaisissa suurta vastarintaa, ja tapahtumaa päädyttiin muuttamaan.¹⁵ Voi sanoa, että tapahtuman ympärille syntyneen keskustelun myötä määriteltiin suomalaisen yhteiskunnan arvoja, normeja ja rajoja. Tiivistetysti voi todeta, että hyödyntämällä provokatiivisuuden konventioita media-väkivalta operoi kuluttajan käsityksillä oikeasta ja väärästä ja vetoaa siten katsojien kauhistumisen ja närkästymisen reaktioihin. Erilaiset mieliä kuohuttavat mediakohut ja -kiehunnat voivat toisaalta kuvastaa myös merkittäviä yhteiskunnallisia ongelmia ja vääristymiä. (Tuomi 2022.) Yhteiskunnallinen ilmapiiri lopulta määrittää, mikä menee läpi viihteen nimissä.

Vakavien aiheiden viihteellistymisen ilmiö näkyy myös yksityisten ihmisten sosiaaliseen mediaan tuottamissa sisällöissä, varsinkin kun tallentamiseen ja suoratoistoon soveltuvat välineet ja yhteydet ovat nykyään lähes kaikkien saatavilla. Internetissä on paljon erilaisia väkivaltaisia ja kuolemaa sisältäviä videoita, jotka näyttävät esimerkiksi materiaalia auto-onnettomuuksista, verestä ja jopa ruumiinosista onnettomuuspaikoilla.¹⁶ Samoin Facebook-livessä tehdyt hyvin groteskitkin itsemurhat leviävät nopeasti globaalisti, ja niitä muokataan mukaan harmittomiin kissavideoihin samalla, kun kuolettavaa laukausta käytetään gif-animaationa eri palveluiden profiilikuvissa. Näin kuolema muuttuu nopeasti pelleilyksi ja viihteelliseksi mediamateriaaliksi (mm. Tuomi 2020; Jokinen 2020; Kosonen 2020).¹⁷

Nykypäivän mediaväkivallan muodot ovat hyvin moninaisia ja osa niistä operoi viihteellisillä alustoilla ja tarkoituksperillä. Viihteellistymisen verhon takana tapahtuva toiminta kaipaakin erityistä huomiota, sillä sen varjolla voidaan myötävaikuttaa asenteisiin ja väistää tarkempaa, kriittistä tarkastelua (Tuomi 2022).

14 Muun muassa *Iltä-Sanomat* uutisoi aiheesta otsikolla: ”Kaksoismurhaaja järjestää rikostapahtumaa Helsingissä – rikoksen uhrien tukihenkilö kauhistelee ajatusta yleisön viemisestä rikospaikoille” (Ripaoja 2019).

15 Yle uutisoi myöhemmin 2019 tilaisuuden luonteen muuttumisesta yhteiskunnallisen paineen alla (Parkkinen 2019).

16 Ilmiö toistui Turun terroristi-iskun yhteydessä elokuussa 2017, jolloin uutisoitiin, että osa ihmisistä reagoi dramaattisiin tapahtumiin kauppatorilla kuvaamalla ja videoimalla käynnissä ollutta terroritekoa (Huttunen 2017).

17 *Satakunnan Kansan* toimittaja Tomi Tuomi (2022) nosti porilaisnuorten joukkopahoinpitelyä ja sen kuvaamista koskevassa kolumnissaan esiin kysymyksen siitä, miten iskostaa alaikäisiin, että väkivallan ihannointi, toisen hakkaaminen porukalla ja teon videointi ei ole oikein.

Lähteet

Kaikki linkit tarkistettu 13.9.2022.

Materiaalit

Gonikberg, Xenia (2021) Gabby Petito's investigation helps shed light on other missing POC cases. *The Statesman* 5.10.2021. Saatavilla: <https://www.sbstatesman.com/2021/10/05/gabby-petitos-investigation-helps-shed-light-on-other-missing-poc-cases/>.

Halonen Antti (2017) Helsingin terroriuhka: Nämä 5 asiaa tiedetään, näitä viittä asiaa ei tiedetä. *Ilta-Sanomat* 20.6.2017. Saatavilla: <https://www.is.fi/kotimaa/art-2000005262823.html>.

Hobson, Steven (2019) Families call for more action on 'missing men'. *BBC News* 3.3.2019. Saatavilla: <https://www.bbc.com/news/uk-47419455>.

Hurley, Bevan (2022) Her mother was found stabbed to death. Now she's using TikTok to stop Hollywood glamourising her death. *Independent* 28.8.2022. Saatavilla: <https://www.independent.co.uk/news/world/americas/true-crime-murder-the-thing-about-pam-zellweger-b2154456.html>.

Huttunen, Anni (2017) Turkulainen Jani jahtasi epäiltyä puukottajaa pitkin keskustan katuja – "Vastenmielisen moni vain kuvasi maassa makaavia uhreja". *Satakunnan Kansa* 19.8.2017. Saatavilla: <https://www.satakunnankansa.fi/kotimaa/art-2000007034053.html>.

Hörkkö, Panu (2022) Immun tuomion ensimmäinen jakso nyt ulkona: Nuijasta saa maistaa Renny Harlin, Stefan Therman ja Hannu Pikkarainen – Katso video! *Seiska* 6.8.2022. Saatavilla: <https://www.seiska.fi/Kotimaa/Immun-tuomion-ensimmainen-jakso-nyt-ulkona-Nuijasta-saa-maistaa-Renny-Harlin-Stefan-Therman>.

Karjalainen, Pauliina (2019) Huolestuttava ilmiö nuorisoryhmien käytöksessä Tampereella: Ryöstelyä, aggressiivisuutta ja poliisin maalittamista – "On ydinryhmä, jota muut seuraavat". *Aamulehti* 29.10.2021. Saatavilla: <https://www.aamulehti.fi/tampere/art-2000008362555.html>.

Mettänen Heli (2022) Näkökulma: Niko Ranta-ahon käytös uudessa Katiska-dokumentissa on järkyttävää katsottavaa. *Iltalehti* 27.1.2022. Saatavilla: <https://www.iltalehti.fi/tv-ja-leffat/a/6b232ef1-c719-4ce1-9eec-7526200ba9e4>.

MTV (2021) Veljekset katsoivat Kadonneet Suomi -sarjaa ja päättivät löytää vuodesta 2012 kateissa olleen Jussin – nyt he onnistuivat: "Heillä oli pienoissukellusveneet ja viistokaikuluotaimet". *MTV-uutiset* 17.7.2021. Saatavilla: <https://www.mtvuutiset.fi/artikkeli/veljekset-katsoivat-kadonneet-suomi-sarjaa-ja-paattivat-loytaa-vuodesta-2012-kateissa-olleen-jussin-nyt-he-onnistuivat-heilla-oli-pienoissukellusveneet-ja-viistokaikuluotaimet/8193268>.

Mikola, JP (2021) Oletko ÄIJÄ vai ihminen? Onko huumehöyryisen elämän viettänyt urheilun tai viihdetaivaan tähti sankari ollenkaan? *Satakunnan Kansa* 23.6.2021. Saatavilla: <https://www.satakunnankansa.fi/kolumnit/art-2000008076567.html>.

MTV (2022) Alaikäisten venetsialaisten vietto riistäytyi käsistä, Laihialla poliisi loukkaantui ilotulitteesta. *MTV-uutiset* 29.8.2022. Saatavilla: <https://www.mtvuutiset.fi/artikkeli/vakivaltaa-ja-raketien-ampumista-ihmisia-pain-venetsialaisten-vietto-riistaytyi-kasista-laihialla-poliisi-loukkaantui-ilotulitteesta/8497618#gs.a4am0r>.

Niemi, Marko (2020) *Viimeinen johtolanka. Yle.fi*. Jakso 3: Koko kansan lööppikaunotar Raisa Räisänen. Saatavilla: <https://areena.yle.fi/podcastit/1-50649995>.

Parkkinen, Sonja (2019) True crime -tapahtuma perui kohua herättäneet vierailut rikospaikoille Vuosaaren kaksoismurhaajan ja muiden tuomittujen rikollisten kanssa. *Yle* 3.8.2019. Saatavilla: <https://yle.fi/uutiset/3-10907273>.

Ripaoja, Anttijuusi (2019) Kaksoismurhaaja järjestää rikostapahtumaa Helsingissä – rikoksen uhrien tukihenkilö kauhistelee ajatusta yleisön viemisestä rikospaikoille. *Ilta-Sanomat* 11.7.2019. Saatavilla: <https://www.is.fi/kotimaa/art-2000006170848.html>.

STT-AFP (2017) Syyttäjä pelkää Breivikin levittävän ideologiaansa vankilasta käsin. *Ilta-Sanomat* 12.1.2017. Saatavilla: <https://www.is.fi/ulkomaat/art-2000005041760.html>.

Tuomi, Tomi (2022) Nuorten poikien ja tyttöjen massa painuu kohti avutonta uhria, kun uusi nyrkinisku osuu 15-vuotiaan pojan kasvoihin – näin porilaisnuorten väkivaltavideon tapahtumat etenivät. *Satakunnan Kansa* 3.9.2022. Saatavilla: <https://www.satakunnankansa.fi/satakunta/art-2000009041768.html>.

Kirjallisuus

- Altheide, David (2002) *Creating fear: News and the construction of crisis*. New York: de Gruyter.
- Arford, Tammi & Madfis, Eric (2022) Whitewashing Criminology: A Critical Tour of Cesare Lombroso's Museum of Criminal Anthropology. *Critical Criminology*. <https://doi.org/10.1007/s10612-021-09604-x>.
- Aro, Jessikka (2011) Kauneus piti Karoliinan otsikoissa. *Journalisti* 16/2011.
- Bacon, Henry (2010) *Väkivallan lumo – elokuvaväkivallan kauneus ja viihdyttävyyys*. Helsinki: Like.
- Döveling, Katrin; von Scheve, Christian & Konijn, Elly (2011) *The Routledge Handbook of Emotions and Mass Media*. Lontoo: Routledge.
- Elfving, Sari; Pajala, Mari & Hokka, Jenni (2011) Johdanto. Teoksessa Sari Elfving & Mari Pajala (toim.) *Tele-visioita. Mediakulttuurin muuttuvat muodot*. Helsinki: Gaudeamus, 7–2.
- Garland, David (2000) The Culture of High Crime Societies. *British Journal of Criminology* 40:3, 347–375.
- Helkama, Klaus (2015) *Suomalaisten arvot: Mikä meille on oikeasti tärkeää?* Helsinki: Suomalaisen Kirjallisuuden Seura.
- Hietala, Veijo (2017) Ajankuva, arvot ja asenteet tv-sarjassa *Downton Abbey*. *Tieteessä tapahtuu* 35:3, 34–36. Saatavilla: <https://journal.fi/tt/article/view/63456>.
- Hoffner, Cynthia (2009) Affective responses and exposure to frightening films: The role of empathy and different types of content. *Communication Research Reports* 26, 285–296.
- Jeanis, Michelle N. & Ráchael A. Powers (2017) Newsworthiness of missing persons cases: an analysis of selection bias, disparities in coverage, and the narrative framework of news reports. *Deviant Behaviour* 38:6, 668–683. <https://doi.org/10.1080/01639625.2016.1197618>.
- Justine, Taylor; Boisvert, Danielle & Sims, Barbara (2013) An examination of gender and age in print media accounts of child abductions. *Criminal Justice Studies* 26:2, 151–167.
- Järvi, Ulla (2018) *Rajalla – journalismin ja viestinnän uskottavuutta määritellään uudelleen*. Saatavilla: <https://viestijat.fi/rajalla-journalismin-ja-viestinnan-uskottavuutta-maaritellaan-uudelleen/#08e2ec83>.
- Karkulehto, Sanna & Rossi, Leena-Maija (2017) Johdanto: Lukemisen etiikkaa ja politiikkaa – Sukupuolen ja väkivallan risteyksessä. Teoksessa Sanna Karkulehto & Leena-Maija Rossi (toim.) *Sukupuoli ja väkivalta – lukemisen etiikkaa ja politiikkaa*, 9–26. Helsinki: Suomalaisen Kirjallisuuden Seura.
- Kilborn, Richard (2003) *Staging the Real: Factual TV Programming in the Age of Big Brother*. Manchester & New York: Manchester University Press.
- Kivistö Aino (2016) *Kadonneen valkoisen naisen syndrooma Ilta-Sanomien ja MTV:n verkkouutisissa*. Opin- näytetyö, journalismin koulutusohjelma, Haaga-Helia Ammattikorkeakoulu.
- Kobach, Matthew J. & Weaver, Andrew J. (2012) Gender and empathy differences in negative reactions to fictionalized and real violent images. *Communication Reports* 25, 51–61.
- Koistinen, Aino-Kaisa & Mäntymäki, Helen (2019) ”Kaikki paha tulee Skandinaviasta”: Sukupuolittuneen ja seksuaalisoituneen väkivallan affektiivinen poetiikka ja politiikka Nordic noir -televisiosarjassa *WiderScreen*, 18.12.2019. Saatavilla: <http://widerscreen.fi/numerot/ajankohtaista/kaikki-paha-tulee-skandinaviasta-sukupuolittuneen-ja-seksuaalisoituneen-vakivallan-affektiivinen-poetiikka-ja-politiikka-nordic-noir-televisiosarjassa-modus/>.
- Koivunen, Anu (2008) Affektin paluu? Tunneongelma suomalaisessa mediatutkimuksessa. *Media & viestintä*. 31. <https://doi.org/10.23983/mv.63018>.
- Kosonen, Heidi (2020) Sukupuolitettu ja tartuntavaarallinen itsemurha: tabu ja biovalta omaehtois- ta kuolemaa käsittelevissä englanninkielisissä nykyelokuvissa. *Tahiti* 10:2–3, 143–147. <https://doi.org/10.23995/tht.100192>.
- LaChance, Daniel & Kaplan, Paul (2022) *Crimesploitation: Crime, Punishment, and Pleasure on Reality Television*. Stanford University Press.
- Lee-Wright, Peter (2010) *The Documentary Handbook*. Lontoo & New York: Routledge.
- Lefkowitz, Julia (2021) Tabloidization in the Internet Age. Teoksessa Martin Conboy & Scott Eldridge II (eds.) *Global Tabloid: Culture and Technology*, 34–55. Lontoo: Routledge.
- Long, Lisa (2021) The ideal victim: A critical race theory (CRT) approach. *International Review of Victimology* 27:3, 344–362. <https://doi.org/10.1177/0269758021993339>.
- Moore, Sarah E. H. (2014) *Crime and the media*. Red Globe Press.

Mäkelä, Maria; Björninen, Samuli; Hämäläinen, Ville; Karttunen, Laura; Nurminen Matias; Raipola Juha & Mäkipää, Leena (2004) "Täällä niitä psykoja riittää" – *Ilta-Sanomien henkirikosuutisointi vuosina 1980, 1993 ja 2000*. Valtiotieteellinen tiedekunta, Viestinnän laitos, Helsinki. Helsingin yliopisto.

Mäkipää, Leena & Mörä, Tuomo (2009) Henkirikos yhdistää. Teoksessa Esa Väliverronen (toim.) *Journalismi murroksessa*. Helsinki: Gaudeamus, 207–221.

Mukherjee, Prithwiraj; Souvik Dutta & De Bruyn, Arnaud (2022) Did Clickbait Crack the Code on Virality? *Journal of the Academy of Marketing Science* 50:3, 482–502.

Nieminen, Janne (2021) *Kauhukakara vai kymppin tyttö? Kehysanalyysi Raisa Räisäsen katoamista käsittelevästä podcastista Viimeinen johtolanka*. Informaatioteknologian ja viestinnän tiedekunta, Tampereen yliopisto. <https://urn.fi/URN:NBN:fi:tuni-202104273709>.

Nikunen, Kaarina (2016) Tunteesta mediaan: Solidaarisuus, arvontuotanto ja data hybridissä mediaympäristössä. *Media & viestintä* 39:4, 283–289. Saatavilla: <https://journal.fi/mediaviestinta/article/view/61412>.

Noppiari, Elina; Raittila, Pentti & Männikkö, Pirita (2015) *Syyliseksi kirjoitettu. Ulvilan surman uutisointia paperilla ja verkossa*. Tampereen yliopisto: COMET – Journalismin, viestinnän ja median tutkimuskeskus.

Nygaard, Jonas & Hansen, Kenneth. (2015) Click Bait: Forward-Reference as Lure in Online News Headlines. *Journal of Pragmatics* 76, 87–100.

Paasonen, Susanna (2014) Juhannustanssien nopea roihu ja Facebook-keskustelun tunneintensiteetit. *Media & viestintä* 37:4, 22–39. <https://doi.org/10.23983/mv.62836>.

Peltola, Senja (2020) *Nuoriin liittyvän väkivallan uutisointi 2010-luvulla*. Sosiaalitieteiden maisteriohjelma, Kriminologian opintosuunta, Helsingin yliopisto. <http://urn.fi/URN:NBN:fi:hulib-202007093766>.

Pessi, Anne Birgitta; Pitkänen, Ville; Westinen, Jussi & Grönlund, Henrietta (2018) *Pyhyiden ytimessä – Tutkimus suomalaisten arvoista ja pyhyiden kokemisesta*. Kirjapaino Öhrling. Saatavilla: <https://skr.fi/serve/identiteettiutkimuksen-4-osa-pyhyys>.

Puohiniemi, Martti (2002) *Arvot, asenteet ja ajankuva. Opaskirja suomalaisen arkielämän tulkintaan*. Espoo: Limor kustannus.

Rosslund, Lars Arve (2007) The professionalization of the intolerable. *Journalism Studies* 8:1, 137–152. <https://doi.org/10.1080/14616700601056908>.

Saksala, Elina (2008) *Asiaa ruudussa. Tv-dokumentin anatomia*. Helsinki: Like.

Salmela, Mikko (2017) Affektiivinen käänne: Yksi vai monia? Käsitteellisiä ja metodologisia pohdintoja. *Tieteessä tapahtuu* 35:2, 32–35. Saatavilla: <https://journal.fi/tt/article/view/61405>.

Salomäenpää, Ilkka (2010) *Televisionmoraalin muutos suomessa – analyysi Helsingin sanomien mielipidekirjoituksista 1970–2003*. Lisensiaatintyö. Jyväskylä: Jyväskylän yliopisto,

Savolainen, Reijo (2022) Infotainment as a Hybrid of Information and Entertainment: A Conceptual Analysis. *Journal of documentation* 78:4, 953–970. <https://doi.org/10.1108/JD-08-2021-0169>.

Schlesinger, Louis. B. (1998) Pathological narcissism and serial homicide: Review and case study. *Current Psychology* 17, 212–221. <https://doi.org/10.1007/s12144-998-1007-6>.

Seltzer, Mark (2007) *True crime: Observations on violence and modernity*. New York: Routledge.

Skeggs, Beverley & Wood, Helen (2012) *Reacting to Reality Television: Performance, Audience and Value*. New York: Routledge.

Smolej, Mirka (2010) Constructing ideal victims? Violence narratives in Finnish crimeappeal programming. *Crime, Media, Culture: An International Journal* 6:1, 69–85.

Stearns, Peter (2021) (ed.) *The Routledge History of Death since 1800*. Lontoo: Routledge.

Stillman, Sarah (2007) The missing white girl syndrome: disappeared women and media activism. *Gender & Development* 15:3, 491–502. <https://doi.org/10.1080/13552070701630665>.

Tuomi, Pauliina (2018) Groteski True Crime: Rikosdraamadokumentaariset formaatit inhon ja provokatiivisuuden näkökulmista. *WiderScreen* 21:3. Saatavilla: <http://widerscreen.fi/numerot/2018-3/groteski-true-crime-rikosdraamadokumentaariset-formaatit-inhon-ja-provokatiivisuuden-nakokulmista/>.

Tuomi, Pauliina (2019) Pakko katsoa?! Nykypäivän provokatiivinen televisiotuotanto mediateollisuuden muotona. *Lähikuva* 31:4, 48–79. <https://doi.org/10.23994/lk.77933>.

Tuomi, Pauliina (2020) Niko Ranta-ahon kiiltokuvamainen glorifointi nosti karvat pystyyn. *Satakunnan Kansa* 15.9.2020. Saatavilla: <https://www.satakunnankansa.fi/lukijalta/art-2000007122271.html>.

Tuomi, Pauliina (2022) Puhtoisuuden illuusio: Televisiotuotantojen asiantuntijapuheenvuorot mediassa. *WiderScreen* 1–2/2022. Saatavilla: <http://widerscreen.fi/numerot/2022-1-2/puhtoisuuden-illuusio-moraali-ja-arvokasityksia-ravistelevat-televisiotuotannot-mediassa/>.

Wardle, Claire (2008) Crime reporting. Teoksessa Bob Franklin (ed.) *Pulling Newspapers Apart: Analysing Print Journalism*. Lontoo: Routledge.

Watson, Jamie & Arp, Robert (2012) *What's Good on TV? Understanding Ethics Through Television*. New Jersey: Wiley-Blackwell.

Weissmann, Elke & Boyle, Karen (2007) Evidence of Things Unseen: The Pornographic Aesthetic and the Search for Truth in CSI. Teoksessa Michael Allen (ed.) *Reading CSI: Crime TV under the Microscope*. I.B. Tauris, 90–102.

Wetherell, Margaret (2012) *Affect and Emotion: A New Social Science Understanding*. Sage.